

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

III. Quid sit Libertas illius Ecclesiæ. Variæ significationes libertatis ecclesiasticæ proponuntur. Quæ significat in Evangelio liberationem à peccato, & à lege Mosaica. Inscriptoribus ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

cefeos ad exemplum Iudicum & Honoratorum concesserunt ut non solum in singularum provinciarum synodis, sed etiam in generali totius Diecefeos synodo in unum corpus, jure ordinario, sine mandato speciali, coire possent. Quod egregie probatur à lege inserta Codici Theodosiano, cujus hæc sunt verba: *Qui mos est causarum civilium, iidem in negotiis ecclesiasticis obtinendi sunt; ut si qua sint ex quibusdam dissensionibus levibusque delictis ad religionis observantiam pertinentia, locis suis & à sua Diecefeos synodis audiantur.* Hujus loci sensum scholio suo Anianus perturbavit, cum synodum Diecefeos pro uniuscujusque Episcopi conventu capi existimavit. Absurdè, ut dixi; cum integræ & solidæ Diecefeos synodum hinc pro more Imperij intelligi oporteat. Hæc Diecefeon & regionum synodos Concilium Constantinopolitanum aliquot annis postea (scilicet anno CCLXXXI.) canone suo confirmavit. Ex ea Diecefeon divisione manavit mos ille, ut Episcopi non amplius provinciis tantum distinguerentur, sed Diecefibus, & Conciliis Diecefeon. Inde frequens mentio Episcoporum Illyrici, Italiae, Hispaniae, & Africae. Inde etiam Galliarum seu mavis *Gallicani Episcopi* passim occurrunt, etiam ante constitutas synodos generales Diecefeon; quia scilicet extraordinario Principum imperio in unum conventum aliquando cogebantur. Cujus rei probationem petere possumus à Concilio Parisiensi anno CCLXXII. cujus epistola synodica ad Orientales Episcopos damnatum à se fuisse Concilium Ariminense & Saturninum Episcopum Arelatensem docet, his verbis: *Saturninum excommunicatum ab omnibus Gallicanis Episcopis caritas vestra cognoscat.* Concilij etiam Gallicani meminit synodus Illyrici habita anno CCLXVII. iis literis quas ad synodum Asianam dedit; quibus testatur se omnino eadem sentire de fide cum duobus Conciliis; quorum alterum *Roma*, alterum *habebatur in Gallia*. Et ne singula testimonia singillatim persequendo tedium lectoribus adferam, sufficere observasse, *Galliarum Episcopos*, aut *Gallicanos*, seu *per Gallias constitutos*, à Pontificibus Romanis dici eos qui Galliarum Diecefeon continerentur, & à ceteris Diecefibus Occidentis, scilicet Hispaniae, Africae, Italiae, & Illyrici, distinguerentur; ut videre est in Concilio Tauritanensi, & in epistolis Zozimi, Celestini, Novella Valentiani, Leonis & Gelasij epistolis. Meminit etiam Gallicanarum Ecclesiarum Hilarus Papa anno quadringentesimo sexagesimo secundo.

II. Obscurius deinde Gallicanæ Diecefeos nomen fuit; quia ob diversa Francorum, Burgundionum, Wisigothorum, & Italiae regna, in plures partes discripta fuit. Emerfit tamen iterum felicioribus auspiciis sub Ecclesiæ Gallicanæ appellatione, ut eam vocavit Gregorius Magnus in epistola ad Augustinum Anglorum Episcopum: *Sed mihi placet, inquit, ut sive in Romana, sive in Gallicana, sive in qualibet Ecclesia aliquid invenisti, quod plus omnipotenti Deo placere possit, sollicitè eligas.* Gratianus legit *Gallicanum*; sed apud Ivonem extat vera lectio, *Gallicana*. Ab omnibus deinde scriptoribus celebratum est Ecclesiæ Gallicanæ nomen: quo usi sunt passim, non solum nostri Fulbertus & Ivo Carnotenses Episcopi, Sugerius Abbas, Arnulphus Lexoviensis, Stephanus Tornacensis, sed etiam exteri, Orto Frisingensis, Ioannes Sarisberiensis, Thomas Cantuariensis, Matthæus Paris, & ipsi Summi Pontifices in Decretalibus suis Alexander & Innocentius III. quorum testimonia laudata sunt à viris eruditissimis. Porro Ecclesia Gallicana non solum episcopalem, sed etiam aliquando ipsam regiam dignitatem complectitur, ut monui capite primo libri secundi. Eo sensu accipiendus est auctor vitæ S. Bernardi, cum Innocentium secundum à Gallicana Ecclesia susceptum scribit. quod factum fuit convocato à Rege Stampensi Concilio, in quo Bernardi monitu damnatus est Anacletus Antipapa de sententia Regis, Episcoporum, & regni procerum.

III. Superest ut perspiciamus quid sibi velit famosa illa Ecclesiæ Gallicanæ Libertas: quæ, ut disputatio manifestior evadat, à capite est arcessenda. Libertas Ecclesiæ in varias significationes diffunditur, pro temporum & rerum diversitate. Ac Christianorum quidem omnium libertatem aliquando complexa, duo quædam significat, & liberationem à peccato, apud Ioannem, *Si vos filius liberaverit, verè liberi eritis*, & à Mosaicæ Legis rigida observatione, apud Paulum. Hic enim, post expositum libertatis hujus typum in Sara & Agar, concludit ad extremum: *Non sumus ancilla filij, sed liberæ. Quæ libertate igitur Christus nos liberavit, in castitate, & nolite rursus iugo servitutis contineri.* Deinde liberam conveniendi ad cultum Dei & ad synodos facultatem, & munus immunitatem ab Imperatoribus concessam, Eusebius, Optatus, & ceteri antiquiores Libertatem Ecclesiæ vocaverunt. Unde tandem effectum ut privilegia Clericis aut Ecclesiis à Principibus indulta, *Libertates* dicerentur; ut videre est passim in

L. 11. C. Theod.
de Ep. & Clero.

Concil. Parisiense.

Theodor. 1. 4. c. 8.
quæst. 77. c. 10. ubi
dicitur quod
dicitur quod
dicitur quod
dicitur quod
dicitur quod

Conc. Taurin. in
Præfatione. 197.
Zozimus ep. 5. &
4. an. 117.
Celest. ep. an. 431.
Nov. Valent. an.
441.
Leo ep. 52. 55.
an. 411.
Gelasius ep. 11.
an. 494.
Hilarus ep. 6.

Apud Gratianum
Nov. 11. c. 10.

Ivo Durrant.
c. 80.

Tom. 1. Lib. 1.
Eccles. Gallic. 1
p. 647. ad p. 648.

Bern. Abbat. in
vita S. Bernardi. l. 1.
c. 7. c. 8. ubi
dicitur quod
dicitur quod

Vide lib. 4. c. 10.
S. 4.

Ioan. c. 1.

Galat. c. 4.

Capitularibus Regum, & in Tabulis anti-
quis. Quin & privilegia monasteriis con-
cessa, quibus ab Episcoporum jurisdictione
eximerentur, Libertates monasteriorum
dicebantur, ut patet ex Marculfo, & ex ip-
sis Libertatum tabulis; & apud recentiores
Græcos eodem sensu dicuntur monasteria
libera, sive ἐκκλησιῶν καὶ ἀσκητικῶν, in Con-
stitutione Alexij Comneni. Sed de Liberta-
tatis illo genere, quo personarum & rerum
immunitas Ecclesiis concessa continetur,
Tomo secundo copiosè disputabitur.

IV. Succedit alia libertatis ecclesiasti-
cæ significatio, quam à Felice III. primùm
asserat Gregorius VII. ad plures articu-
los extendit, ut mox dicam. Sed priùs ex-
pendenda est Felicis sententia; qui liberta-
tatem in eo constituit, ut Ecclesiæ sinatur
ut legibus suis in causis Dei. Agebatur de
Petro Alexandrino Episcopo ob hæresim
Eutychianam damnato, & de Acacio Con-
stantinopolitano, quem Felix à communio-
ne sua repulerat, quòd absque sedis apo-
stolicæ mandato Petrum anathemate sol-
visset. Legatis ob eam rem in urbem re-
giam missis, à Zenone violatis, Felix de
contumelia illara conqueritur, suadetque
Principi ut acquiescat damnationi Petri &
Acacij: Puto, inquit, quòd vobis sine ulla
dubitatione sit utile, si Ecclesiam Catholicam ves-
tri tempore principatus sinatis uti legibus suis,
nec libertati ejus quemquam permittatis obsi-
stere, quæ regi vobis restituit potestatem.
(Scilicet Basilisco tyranno ab Orthodoxis
repulso) Certum est enim hoc rebus vestris esse
salutare, ut cum de causis Dei agitur, juxta
ipsius constitutum, regiam voluntatem Sacerdo-
tibus Christi studeatis subdere, non præferre, &
sacro sancta per eorum presules discere potius
quàm docere, Ecclesia formam sequi, non huic
humanitas sequenda jura præfigere, neque ejus
sanctionibus velle dominari; cui Deus voluit
clementiam tuam pia devotionis colla submitte-
re; ne dum mensura cælestis dispositionis exce-
ditur, eatur in contumeliam disponentis. Totum
locum consultò descripsi; quia graviter of-
fensum sui Principes admonet, ne cum de fidei
negotiis agitur, auctoritate sua, quæ in Ec-
clesiæ subsidium illis data est, decretis apo-
stolicæ sedis renitentur, atque ita sibi hu-
manarum rerum fastigium noverint esse
commissum, ut tamen ea quæ divina sunt,
per dispensatores divinitus attributos per-
cipienda non ambigant.

V. Certissima est ergo regula quam Felix
præscribit, libertatem Ecclesiæ in eo ver-
sari, ut legibus suis utatur in causis Dei. Sed
Gregorius VII. eam libertatem ad certa
quædam disciplinæ capita extendit. Vnde

factum ut Sacerdotium & Imperium inter
se commissa sint, populique Christiani in
Europa dirissimis & diuturnis bellis lugubri-
ter attriti, cum Gregorius pro libertate
Ecclesiæ restituenda, & Henricus Impera-
tor pro juribus Imperij retinendis, conten-
derent. Libertas à Gregorio vindicata,
Principes ab episcopatum investituris ar-
cebat: quæ deinde porrecta fuit ad eas im-
munitates significandas quæ omnem om-
nino in personas & res ecclesiasticas aucto-
ritatem Principibus adimunt. Gregorius
VII. in diffidio cum Henrico passim liberta-
tatem Ecclesiæ obtendit: *Nobilius esse di-
gnoscitur, multo tempore pro libertate sanctæ
Ecclesiæ decertare, quàm miserè ac diabolicè ser-
vituti subjacere.* Eadem sententia Paschalis
II. respondit, apud Sugerium, Legatis Hen-
rici, qui Investiturarum usum retinere vo-
lebat, *Ecclesiam pretioso sanguine Jesu Christi
redemptam, & liberam constitutam, nullo modo
ancillari oportere.* Goffridus Vindocinensis
multus est in ea controversia; & commen-
dat libertatem Ecclesiæ, quam profectam
contendit à Christo, hac collectione quæ
fortasse laborat vitio synonymiæ: *Quando
Ecclesia seculari potestati subjicitur, quæ anti-
domina erat, ancilla efficitur, & quam Christus
Dominus dicitur in cruce & quasi propriis ma-
nibus de suo sanguine scripsit, chartam liberta-
tis amittit. Hanc enim libertatis chartam Chri-
stus vindicavit in cruce, & suæ sponsæ Ecclesiæ
per semetipsum dedit; ut homines alios per pec-
catum factos diaboli servos, ipsa libera liberos &
Dei filios faceret & suos, qui sibi diligenter ser-
virent, & tanquam bonæ matri devoti filij hu-
militer obedirent.* Attamen sapienter monuit
idem Goffridus his contentionibus minui
libertatem Ecclesiæ, ideòque maximè ca-
vendum ne nimis præfractè exigatur: Nam

VI. Imminuta esset libertas Ecclesiæ, si
à Principum secularium imperio libera, ab
Episcopis iniqua servitute premeretur.
Quare Synodus Ephesina Oecumenica li-
bertatem Ecclesiæ in veterum canonum &
antiquæ consuetudinis observatione collo-
cavit adversus Antiochenum Patriarcham,
cum de Cyprii Episcopis controversia in-
cidisset. Etenim Ioannes Antiochenus, post
obitum Troili Episcopi Constantiæ, (quæ

Greg. I. 9. ep. 31.

Sugerius in vita Ludovici.

Goffridus in opusculis, ad Callixtum Papam, cap. 6.

Cap. 41

Q iij

Apud Marculf.

Tom. I. lib. I. c. 10.

Tom. I. lib. I. c. 10.

Ben. lib. I. c. 10.

Felle ep. ad Zenon. Angli. edit. 9 R. P. Simondo in App. Cod. Theo. dcl. pag. 118.

Tom. I. lib. I. c. 10.

Cap. 41